

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Pēc pieauguma tempa palēnināšanās 2015. gada sākumā gaidāma mērena pasaules tautsaimniecības atveseļošanās, kas būtiski atšķirsies dažādos reģionos. ASV un Apvienotajā Karalistē vērojamas aktivitātes atjaunošanās pazīmes, savukārt pieejamie rādītāji par Japānu liecina par izaugsmes perspektīvas vājināšanos pēc spēcīgā kāpuma 1. ceturksnī. Jaunākie dati par Ķīnu rāda, ka tās tautsaimniecības izaugsme 2. ceturksnī uzlabojusies, taču vērtspapīru cenu krituma dēļ palielinājusies nenoteiktība. Arvien lēno pasaules tirdzniecības tempu galvenokārt noteica tirdzniecības sarukums jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Agrākā enerģijas cenu krituma ietekmes dēļ pasaules kopējā inflācija saglabājās zemā līmenī.

Jaunākās euro zonas finanšu tirgu norises raksturoja augošs svārstīgums, ko galvenokārt veicināja paaugstinātā nenoteiktība saistībā ar sarunām starp Grieķiju un tās oficiālajiem aizdevējiem. Lai gan euro zonas vērtspapīru cenas kopš jūnija sākuma kopumā pieauga, pēdējās nedēļās bija vērojamas būtiskas svārstības. Vienlaikus euro zonas valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes kopumā saglabājās nemainīgas un bija augstākas par aprīļa vidū novēroto vēsturiski zemāko līmeni. Peļņas likmju starpība salīdzinājumā ar Vācijas valdības obligāciju peļņas likmēm samazinājās Itālijā, Spānijā un Portugālē, bet pārejās euro zonas valstīs, izņemot Grieķiju, tā saglabājās kopumā stabila. Euro kurss efektīvā kursa izteiksmē pazeminājās.

Euro zonas ceturkšņa reālā IKP kāpums 2015. gada 1. ceturksnī bija 0.4%. Izaugsmi noteica iekšzemes pieprasījums, kura pamatā bija stabils privātā patēriņa un arī ieguldījumu devums. Jaunākie apsekojumu dati (līdz jūnijam) liecina par mērenas izaugsmes tendences turpināšanos 2. ceturksnī. Gaidāms, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās arvien paplašināsies. Domājams, ka iekšzemes pieprasījumu veicinās ECB monetārās politikas pasākumi un to labvēlīgā ietekme uz finanšu nosacījumiem, kā arī fiskālās konsolidācijas un strukturālo reformu jomā panāktais progress. Turklāt paredzams, ka zemo naftas cenu ietekmē palielināsies majsaimniecību reāli rīcībā esošie ienākumi un uzlabosies uzņēmumu pelnītspēja, tādējādi veicinot privāto patēriņu un ieguldījumus. Domājams, ka euro zonas eksporta pieprasījumu labvēlīgi ietekmēs cenu konkurētspējas uzlabošanās.

Inflācija gada sākumā sasniedza zemāko līmeni, bet pēdējos mēnešos atkal kļuva pozitīva. SPCI gada inflācija jūnijā nedaudz samazinājās (0.2%; maijā – 0.3%). Pamatojoties uz pieejamo informāciju un biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu pašreizējām cenām, gaidāms, ka turpmākajos mēnešos tā saglabāsies zemā līmenī, bet gada beigās pieaugs, un to daļēji veicinās bāzes efekti saistībā ar 2014. gada nogalē novēroto naftas cenu kritumu. Paredzams, ka inflācija 2016. un 2017. gadā turpinās palielināties, un to noteiks gaidāmā tautsaimniecības

atveseļošanās, zemāka euro kursa ietekme, kā arī ar biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu tirgu saistīts pieņēmums, ka turpmākajos gados naftas cenas būs nedaudz augstākas.

Šaurās un plašās naudas dinamika saglabājās stabila. Zemu procentu likmju vidē portfeļu aizstāšana veicina plašās naudas pieaugumu un noguldījumi uz nakti joprojām būtiski ietekmē M3 kāpumu. Aizdevumu dinamika turpina uzlaboties, tomēr tā (īpaši nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu dinamika) joprojām ir vāja. Banku aizdevumu procentu likmes turpināja sarukt, un jaunākais euro zonas banku veiktās kredītēšanas apsekojums liecina par turpmākiem aizdevumu izsniegšanas nosacījumu un kredītu pieprasījuma uzlabojumiem. Mazinājās arī sadrumstalotība attiecībā uz kredītu pieprasījumu atsevišķās valstīs, un ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas palīdzēja uzlabot kredītu piedāvājuma nosacījumus. Kopumā ECB kopš 2014. gada jūnija īstenotie monetārās politikas pasākumi nodrošinājuši būtiskus uzņēmumu un mājsaimniecību kredītēšanas nosacījumu uzlabojumus, kā arī nozīmīgi veicinājuši kredītu plūsmu visā euro zonā.

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi un saskaņā ar perspektīvas norādēm Padome 2015. gada 16. jūlija sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Runājot par nestandarta monetārās politikas pasākumiem, aktīvu iegādes programmas joprojām darbojas labi. Padome arī atkārtoti apstiprināja savu iepriekšējo novērtējumu, ka nepieciešams saglabāt stabili monetārās politikas virzību, pilnīgi īstenojot visus monetārās politikas pasākumus, kas sniegs euro zonas tautsaimniecībai nepieciešamo atbalstu un ļaus vidējā termiņā nodrošināt inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Raugoties nākotnē, Padome turpinās rūpīgi monitorēt situāciju finanšu tirgos, kā arī iespējamo ietekmi uz monetārās politikas nostāju un cenu stabilitātes perspektīvu. Ja pastāvēs jebkādi faktori, kas varētu izraisīt nepamatoti stingru monetāro politiku, vai ja notiks būtiskas cenu stabilitātes perspektīvas pārmaiņas, Padome reaģēs savu pilnvaru ietvaros, izmantojot visus tai pieejamos instrumentus.